

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Ա Մ Պ Ե Վ Հ Ո Ի Ր

(Համբարձման և Հոգեգալստյան տոների արթիվ)

Հիմանց կամ Զատիկի վեցերորդ շաբաթ-վա Ռինգշաբթի օրը նվիրված է Փրկչի համ-բարձման հիշատակին:

Համբարձման տոնը փակում է Քրիստոսի երկրավոր տնօրինությունների և ավետա-րանական պատմության շրջանը:

Սուրբ հարության մեծ ու պատմական դեպքից անցել էին քառասուն օրեր, որոնց ընթացքում հաճախ հարուցյալ Տերը, խոր-հրդավոր, բայց միշտ մարդկային կերպա-րանքի տակ, բազմիցս երևաց վշտից հու-սահատված Իր աշակերտներին, «որոց լան-դիման կացոյց զԻնքն կենդանի, յետ չար-չարանացն իւրոց ի բազում արուեստս, յա-տուրս քառասուն երևել ևոցա», խոսեց նրանց հետ «վասն արքայութեան երկնից», նրանց վերահաստատեց իրենց առաքելական կոչ-ման և հավատի մեջ: Փրկչի քառասնօրյա երևումները, Նրա անկասկածելի ներկայու-թյունը հաստատեցին առաքյալների մտքում ու գիտակցության մեջ, թե անհավատալիին իրականացել է հրաշքի ստուգությամբ («արդարև յարեալ Տէր»), և խաչի ու մահ-վան մթության հաջորդել է գալիք պայծառ օրերի հավերժական լույսը, իրենց կյանքի բոլոր օրերի վրա:

Փրկիչն Իր երկրավոր կյանքի գեղեցկա-գույն օրերն անցկացրեց լեռների բար-ձունքների վրա: Նա սիրում էր առանձնա-նալ լեռների լուռության մեջ, լինել երկնքի դրացնությանը մեջ:

Ավետարանը որպես նոր կյանքի պատ-գամ քարոզվեց Երանության լեռան բար-ձունքից: Փրկիչն Իր աստվածային վեհու-թյունը ցույց տվեց Թաբոր լեռան վրա՝ «ի սուրբ լեռինն»: Նա Իր արյունը թափեց Գողգոթայի բարձունքում և հարությունից հետո դարձյալ աշակերտներին «ժամադիր եղև ի Գալիլիա, ի լեառնն»:

Համբարձման ավետարանական դեպքը ևս կատարվեց լեռան բարձունքին:

Մայիսի պայծառ առավոտներից մեկն էր, օրը Ռինգշաբթի: Հիսուս Իր առաքյալների հետ մտերիմ արահետներով քարձրանում էր Զիթենյաց լեռը, անցնելով Գեթսեմանիի ձորից, ուր անցկացրել էր իր երկրավոր կյանքի վերջին տագնապալից գիշերը:

Քալում էին լուռ, խոհուն: Առաքյալները շրջապատել էին Վարդապետին, իսկ Նա խոսում էր նրանց, մինչ պայծառանում էին աշակերտների դեմքերն ու սրտերը և իրենց առաջ բացված էին տեսնում մեծ գործի

դաշտը: Հասան լեռան բարձունքին: Երուսաղեմը փռվել էր նրանց նայվածքի տակ. ահա Սողոմոնյան Տաճարը, աշտարակներն ու գմբեթները, ահա հայրենի քաղաքներն ու գյուղերը, Հորդանանն ու Մեռյալ ծովը: Հիսուս, վերջին անգամ լինելով, Իր աշակերտների մեջ էր գտնվում: Լեռան բարձունքին, Փրկչի հրաժեշտի խոսքերը խորապես հուզիչ էին, ուղղված առաքյալներին, որոնք այդ խոսքերի լույսը պետք է տանեին աշխարհին, նահատակության, արյան և կրակի միջով:

Տխուր էին և՛ Վարդապետը և՛ առաքյալները: Մոտեցել էին բաժանման վայրկյանները: Ամեն բաժանում իր մեջ ունի իր տխրությունը և վիշտը:

Բայց նրանք զգում էին միաժամանակ, որ ավելի մոտ են Հիսուսին քան երբևէ և ոչ մի ուժ պիտի չկարենար իրենց բաժանել Փրկչից:

Նա շրջապատված յուրայիններով, խոսում էր հուսով, հավատով, սիրով, ու պատվիրում «Երուսաղեմէ մի մեկնել, այլ սպասել աւետեացն Հօր»:

Առաքյալները լուռ էին երանական տխրության: Ծանր էր պահը, բայց տարորեն գրավիչ ու սրտառուչ: Այնուհետև Հիսուս տարածեց լույսերով թաթալուն Իր ձեռքերը և օրհնեց բոլորին ու ասաց. «Երաժանվեմ ձեզանից, հավիտենապես ձեզ հետ միանալու համար. ճշմարտությունը կթողնեմ ձեզ որպես առաջնորդ»:

Ու հագիվ Իր հրաժեշտի տաք խոսքերն ասած, աներևութանում է հուշիկ «փառօք յերկինս»: Լուսավոր մի ամպ Նրան առնում է իր ճերմակ թևերի վրա, ինչպես Թաքոր լեռան վրա պայծառակերպության առավուրդ. «ամպն կալաւ զՆա յաչաց անոցա»:

Երկինքն այնքան մոտ ու շոշափելի չէր եղել առաքյալների սրտին, ինչպես Համբարձման այդ առավոտուն: Նրանց սրտում, հոգում, ամբողջ էության մեջ հնչում էր լուսավոր ուրախությամբ Փրկչի վերջին և անսուտ խոստումներից մեկը. «Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւորս մինչև ի կատարած աշխարհի»: Փրկիչը «հաւատարիմ եղև աշխարհի և համբարձաւ փառօք», բայց Նա

միշտ ներկա է առաքյալների սրտում և հոգում, ներկա է նրանց գործի ու խոսքերի մեջ, ներկա է աշխարհում և մարդկության մեջ, ներկա է մանավանդ Իր հիմնած Եկեղեցու մեջ:

Փրկչի համբարձումից հետո սկսվում է Եկեղեցու առաքելական գործունեության շրջանը:

Քրիստոս ղեկավարում է Եկեղեցուն Իր պատգամներով և Ս. Հոգու գործությամբ, որ իջավ առաքյալների վրա Պենտեկոստեի տոնի օրը, Համբարձումից 10 օր հետո:

Առաքյալները, մտքով ու սրտով լուսավորված, սպասեցին Երուսաղեմում «աւետեացն Հօր», ստանալու «Զօրութիւն ի հասանել Հոգւոյն Սրբոյ ի վերայ ձեր» և լինելու «վկայք յԵրուսաղեմ և յամենայն Հրէաստանի... մինչև ի ծագս երկրի»:

Անցան աղոթքի, ներանձնության, անձկագին սպասման տառը օրերը, որոնց ընթացքում «ամենեքեան էին հանապազորդեալ միաբան յաղօթս...»:

Քրիստոնեական Պենտեկոստեն տոնն է առաքյալների վրա Ս. Հոգու հեղման, այսինքն քրիստոնեական օրենքի տվչության, Նոր Ուխտի հռչակման և Եկեղեցու հիմնարկության:

Սինա լեռան վրա, դարեր առաջ, նույն օրը Եփովան օրենքը տվեց, իսկ Վերնատան մեջ Աստված Իր Ս. Հոգին, շնորհքը տվեց, «զՀոգին ճշմարտութեան որ Ի Հօրէ ելանէ»:

Վերնատան մեջ Ս. Հոգին իջավ առաքյալների վրա, որպես մարդկային մտքի ու սրտի վրա ներգործող աստվածային Լոյս, որ պայծառացնում է մարդու միտքը, սիրտը, ընկալելու գերագույն ճշմարտությունները, մաքրող, սրբող հուր, սրբազան կրակ, որ ջերմացնում, պողպատում է մարդու կամքը, մաքրագարդում զգացմունքները, բեղմնավորում սիրտը՝ կյանքը դարձնելով պատարագ, նվիրում Աստուծո և իր նմանների, «լցեալք պտղովք արդարութեան ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, ի փառս և ի գովեստ Աստուծոյ»:

Պողոս առաքյալը խրատում էր նորադարձ թեսալոնիկցիներին՝ չհանգցնել Ս. Հոգու լույսը, «զՀոգին մի՛ շիջուցանէք»,

այսինքն մարդու մեջ չմարել աստվածատուր հոգու նվիրական հուրը, որովհետև Ս. Հոգու լույսի շիջումը հոգեկան ու բարոյական մահ, խավար է մարդու համար: Առանց Ս. Հոգու լույսի, մարդը կխարխափեր խավարի, անորոշության և տարակուսանքի մռայլ ճանապարհների վրա:

Ներսես Լամբրոնացին, իր «Ներբողեան ասացեալ ի հրաշափառ գալուստ Հոգւոյն Սրբոյ» հոյակապ ճառում, Հիսուսի բերնով դիմում է Ս. Հոգուն. «... Է՛ջ այժմիկ սիրոյ աղբիւր սիրով առ նոսա, և մխիթարեան գորս ի պանդխտութեան վայրն՝ նժդեհ և անցատուր կենօք տառապին: ... Բաշխեան նոցա իմաստութիւն ատատ, զի մի՛ եղեռնագործն մոլորեցուցէ զնոսա... անմեկնելի լնր ի նոցանէ և զօրացո՛ր զնոսա ընդդէմ ամե՛նայն փորձանաց»:

Այդ նույն աստվածային ճշմարտության և արդարության Ս. Հոգին է առաջնորդել նաև Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցուն, իր երկհազարամյա պատմության ընթացքում:

Մեր Եկեղեցու մի ուրիշ մեծ վարդապետ՝ Հովհան Երզնկացին, գրում է, որ Ս. Հոգու

առաջնորդությամբ, «ուղղափառ հաւատոյ քո լոյս, ի՛նչ Եկեղեցի Հայոց, ոչ նուազեցաւ, ի բարի սերմանս ցորենոյդ՝ որումն ոչ խառնեցաւ, զաղբիւր յատակ աւանդութեանց քոց՝ աղտաղտով ջուր օտարոտի ուսմանց ոչ պղտորեաց... լոսկի անքիծ՝ հաւատոյն և արծաթ լուսատեսիլ Բանին՝ պղինձ ժանգափոտ և կապար սևաթոյր ոչ գտան»:

Այսօր էլ, ինչպես երկու հազար տարիներ առաջ, աշխարհն ու մարդկությունը ավելի բան երբևէ կարիքն ունեն աստվածային «զօրացուցիչ, միշտ ընդունող, միշտ սրբող» Ս. Հոգու զօրության և ներգործության:

Աշխարհն առանց այդ ճշմարտության Հոգու անմխիթար է, անհանգիստ, բաժանաբաժան ինքն իր մեջ:

«Է՛ջ այժմիկ սիրոյ աղբիւր, սիրով առ մեզ և մխիթարեան զմեզ» մեր տկարությունների մեջ, մեղքի, չարիքի ու կեղծիքի դեմ մեր ամենօրյա պայքարի մեջ, օգնական եղիր մեզ մեր հոգեկան, բարոյական կարիքների մեջ, ամոքիչ՝ մեր ցավերին, հույս՝ մեր վիստողության ժամերին և սպառաքումների մեջ, լույս՝ մեր երեքուն, երկրավոր կյանքի ճանապարհների վրա:

